

RAPORT

SITUAȚIA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ÎN PENITENCIARELE DIN ROMÂNIA

Cuprins:

- 1. Obiectivele controlului parlamentar și problemele principale cu care se confruntă sistemul penitenciar**
- 2. Acțiunile desfășurate în cadrul exercitării controlului parlamentar**
- 3. Măsuri propuse pentru ameliorarea situației drepturilor omului în penitenciare**

1. OBIECTIVELE CONTROLULUI PARLAMENTAR ȘI PROBLEMELE PRINCIPALE CU CARE SE CONFRUNTĂ SISTEMUL PENITENCIAR

În prima sesiune a legislaturii 2008-2012, la Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale au fost primite mai multe sesizări și memorii privind situația respectării drepturilor persoanelor aflate în stare de detenție. Cu urmare, membrii *Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale* au hotărât - în baza votului unanim al tuturor membrilor Comisiei - să se deplaseze în mai multe unități penitenciare, în vederea verificării sesizărilor și memoriilor primite - prin documentare la fața locului.

De asemenea, în același cadru al exercitării controlului parlamentar asupra instituțiilor publice, a fost audiat, la Comisie, în două rânduri, directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor**, dl comisar șef de penitenciare Ioan Băla, care a prezentat informații pe marginea activității instituției pe care o conduce, precum și lămuriri punctuale asupra cazurilor semnalate de posibile abuzuri la adresa deținuților.

Obiectivele urmărite în cadrul **Administrației Naționale a Penitenciarelor** din subordinea **Ministerului Justiției** au fost următoarele: starea sistemului penitenciar, respectarea drepturilor deținuților, condițiile de detenție și muncă, comportamentul personalului penitenciar și tratamentul aplicat deținuților, respectarea dreptului la petiționare, la pachete și vizite intime, al dreptului la informare, reeducarea deținuților și asigurarea ridicării gradului de școlarizare și a calificării acestora, combaterea traficului de droguri în penitenciare.

1.1. Problema subfinanțării sistemului penitenciar din

România

Peste 25 de penitenciare au acumulat un deficit de 112 milioane RON și au primit notificări de încetare a unor servicii, ca urmare a neplății facturilor de utilități. Mai mult, ca urmare a lipsei de fonduri a Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, sporurile acordate personalului din penitenciare s-a redus la începutul lunii iulie de la 30% la 10 %!

Situația financiară conturată din datele de bilanț prezentate de A.N.P. prezintă următoarele aspecte principale:

a) din suma prevăzută în buget pentru A.N.P.– subvenții, în sumă de **796.533 mii lei**, s-au deschis fonduri în sumă de **747.489 mii lei**, din care s-au efectuat plăți în sumă de **747.049 mii lei**, diferența de **440 mii lei fiind virată înapoi la Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești**, reprezentând o medie pe unitate penitenciară de **9 mii lei subvenție neutilizată**:

b) datorită faptului că alocația bugetară nu a fost deschisă în totalitate, s-a avut drept consecință datorii înregistrate de sistemul penitenciar la finele anului 2008 în sumă de **17.152 mii lei** la bunuri și servicii și **4.129,6 mii lei** la cheltuieli de capital.

Față de bugetul aprobat-subvenții, fondurile deschise din care s-au efectuat plăți la toate titlurile de cheltuieli este de 93,8%, diferența rămasă - de 6,2 % - reprezintă **fonduri nedeschise**.

Este un merit al managementului financiar al A.N.P. faptul că - la nivelul veniturilor proprii ale A.N.P. - execuția bugetară a fost realizată în **procent de 108%**, în sensul că veniturile proprii încasate au fost în sumă de 51.550 mii lei față de un 47.870 mii lei venituri planificate.

Considerăm că subfinanțarea cronică a sistemului penitenciar poate conduce la colapsul acestuia, viitorul reformei penitenciarelor fiind periclitat de câțiva factori principali, cum sunt:

- subfinanțarea prin chiar bugetul de stat, bugetul alocat pe 2009 acoperind doar necesarul de hrană al deținuților pentru primul semestru al anului;

- condiții de detenție, igienă și muncă - în mare parte improprii;

- insuficiența cronică atât a personalului de pază, având un număr foarte mare de posturi vacante, cât și insuficiența crescândă a personalului medical, precum și gradul ridicat de instabilitate al personalului existent din cele 2 categorii. Lipsa de personal conduce la imposibilitatea compensării orelor suplimentare cu timp liber, ceea ce afectează atât drepturile personalului de pază, cât și calitatea îndeplinirii sarcinilor de serviciu de către acesta ;

- gradul ridicat de uzură fizică al majorității spațiilor de detenție care au rămas la nivelul dotărilor și amenajărilor din anii '60, insuficiența mijloacelor de pază, intervenție, supraveghere, legătură, alarmare, avertizare și transport.

1.2. Starea actuală a sistemului penitenciar românesc

Condițiile de detenție rămân - în parte - satisfăcătoare, însă în unele penitenciare ele sunt necorespunzătoare atât din punct de vedere al respectării standardelor interne, cât și al standardelor europene.

Actualmente, sistemul penitenciar din România cuprinde 43 de unități penitenciare - incluzând 35 de penitenciare, 6 închisori-spital și 3 unități de reeducare pentru tineri. Suprapopularea acestora rămâne principala problemă.

Deși există un program de reformă a sistemului judiciar bugetul alocat A.N.P în anii precedenți a fost la limita supraviețuirii. România

folosește și azi - din păcate - unități penitenciare cu spații de detenție care nu îndeplinesc nici măcar normele impuse de *Legea executării pedepselor privative de libertate din 1969* și cu atât mai puțin cele impuse de normele europene în domeniu. Unele dintre acestea, cum este cazul notoriu al Penitenciarului Jilava, trebuiesc demolate integral și reconstruite pe altă locație, caracteristicile terenului și starea de uzură a clădirii făcând inutile orice cheltuieli de renovare parțială!

*****

Bilanțul pe anul 2008 al Administrației Naționale a Penitenciarelor a evidențiat o multitudine de disfuncționalități începând din domeniul legislației incoerente sau depășite și terminând cu asigurarea condițiilor de omenești de detenție, a unei mame necorespunzătoare și a soluționării petițiilor și neajunsurilor semnalate de deținuți. Succint, principalele probleme care afectează respectarea drepturilor persoanelor ce execută pedepse privative de libertate sunt în domeniile legislativ, logistico-administrativ, al respectării dreptului la petiționare și modul de soluționare al acestora, al respectării dreptului la asistență medicală, al respectării individualizării regimului de executare a pedepselor, al reeducării prin muncă. Progrese se înregistrează însă în domeniul colaborării A.N.P. cu societatea civilă.

1.2.1 În domeniul legislativ

- Sistematizarea legislației, evidențierea paralelismelor în reglementări și a necorelărilor și/sau contradicțiilor dintre unele acte normative în materia executării pedepselor și a normelor de funcționare ale penitenciarelor;
- Consultarea unităților subordonate și a organizațiilor sindicale reprezentative în vederea inițierii și/sau finalizării proiectelor de acte normative care privesc sistemul administrației penitenciare;

- Deficitul de personal datorat lipsei fondurilor financiare pentru organizarea concursurilor a determinat utilizarea frecventă a instituției “împuternicirii” pentru funcțiile de conducere, devenind de cele mai multe ori o regulă și nu o excepție;

- Actualizarea actelor normative care reglementează activitatea în domeniu (ordine ale Ministrului Justiției privind inventarierea bunurilor, răspunderea materială, evidența bunurilor materiale).

1.2.2 În domeniul logistico-administrativ

- Finalizarea următoarelor lucrări de investiții: modernizarea de centrale termice (Bacău, Brăila, Gherla, Iași, Tulcea și S.N.P.A.P. Tg. Ocna), foraj de mare adâncime pentru apă (Galați), supraetajare corp gardă și împrejmuire, parcare și curți plimbare (Ploiești), o biserică (Târgșor), o stație de epurare (Bacău).

- Modernizarea a 405 locuri de detenție prin reparații capitale (Aiud - 190, Codlea - 120 și Drobeta Turnu-Severin - 95 locuri).

- Finalizarea următoarelor lucrări de reparații capitale: spații de detenție (Aiud), rețele termice, de apă rece și canalizare (Iași), alimentare cu apă (Poarta Albă), bloc alimentar (Tulcea), pavilion administrativ (Mărgineni).

- Întocmirea și avizarea notelor de aprobare a listelor cu propuneri de scoatere din funcțiune, declasare și casare a unor bunuri materiale din folosința unităților teritoriale;

- Repartizarea în unități a autospecializatorilor de transport deținuți de medie capacitate - Iveco Daily, achiziționate prin programul Phare 2004 (15 autospeciale - 22 locuri), repartizarea în unitățile penitenciare a lotului de 6 autosanitare și 2 microbuze achiziționate în

regim de leasing financiar, precum și de redistribuire, între unități, a unor mijloace de transport;

- Monitorizarea stadiului implementării măsurilor de remediere a deficiențelor, constatându-se că în general, acestea s-au îndeplinit, însă nu s-au realizat în totalitate măsurile ce țineau de competențele ANP și Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești, cum ar fi: încadrări de posturi, fonduri alocate, aprobări și derulări de investiții și reparații capitale, emiterea unor acte normative.

1.2.2 În domeniul respectării dreptului la petiționare și modul de soluționare al acestora

- Au fost rezolvate 6304 de cereri, sesizări și reclamații remise de către Administrația Prezidențială, Parlamentul României - Senat și Camera Deputaților, Guvernul României, Ministerul Public, Avocatul Poporului, Ministerul Justiției, S.I.R.D.O. ambasade, persoane private de libertate și familiile acestora;

- 319 petiții ale persoanelor private de libertate și familiilor acestora au făcut obiectul unor verificări minuțioase, deoarece reclamau aspecte de încălcare a normelor regimului legal de deținere și legalitatea deținerii. După definitivarea cercetărilor 5 dintre acestea s-au confirmat;

- Verificarea aspectelor semnalate prin 291 petiții, formulate de către personalul din penitenciare (34), persoanele private de libertate aflate în custodie (212), terțe persoane (28) și 17 anonime, adresate Ministerului Justiției, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Președinției României, Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții, unor organisme neguvernamentale;

- Petițiile au avut ca obiect activitatea profesională, atitudinea și comportamentul unor cadre, solicitări ale organizațiilor sindicale, legalitatea constituirii comisiei de disciplină, încălcarea normelor legale privind regimul penitenciar aplicat deținuților, asistența medicală acordată, condițiile de detenție, conflicte între deținuți, probleme de natură juridică, presupuse abuzuri săvârșite de cadre sau persoane private de libertate etc.

- Numărul relativ mare de petiții care au făcut obiectul verificărilor, în condițiile în care, în cadrul Serviciului “Sesizări și Sinteză” este împuternicit șef serviciu și un ofițer din Serviciul “Control” și încadrat un singur ofițer, astfel că o parte din lucrări au fost distribuite inspectorilor din Serviciul “Control”.

1.2.2 În domeniul respectării dreptului la asistență medicală

- Asigurarea aplicării unitare, în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, a politicii sanitare a statului privind păstrarea, promovarea și asigurarea stării de sănătate a persoanelor private de libertate;

- Recunoașterea sistemului medical penitenciar ca parte integrantă a sistemului public de sănătate,

- Motivarea insuficientă a personalului medical, situație în care au fost făcute demersuri pentru:

- acordarea sporului de prevenție pentru personalul medical;

- acordarea de stimulente din fondurile ce revin unităților din contractele de furnizare de servicii de asistență medicală primară cu

Casa O.P.S.N.A.J.;

- asigurarea posibilității de efectuare de ore de educație medicală continuă pentru alte categorii de personal medical (farmaciști, biologi, biochimiști, asistenți medicali);

- în situația în care se vor face demersuri pentru modificarea Legii 293/2004, este necesară reevaluarea și modificarea art. 47 alin.(2), dându-se astfel posibilitate personalului medical să desfășoare activități în sistemul sanitar privat;

- Acoperirea deficitului de personal medical din unitățile sistemului penitenciar prin scoaterea la concurs și încadrarea posturilor vacante din penitenciare și penitenciarele spital,

- Armonizarea prevederilor legilor privind executarea pedepselor privative de libertate cu legislația sanitară în vigoare;

- Participarea la modificarea Legii 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și a Regulamentului de aplicare a acesteia;

- Modificarea condițiilor de încarcerare a persoanelor private de libertate care au afecțiuni medicale (modificarea OMJ 2860/C/2000) 1361/C/1016/2007),

- Modificarea Ordinului comun al ministrului justiției și ministrului sănătății nr. 1361/C/1016/2007 privind asistența medicală a persoanelor private de libertate;

- Există chiar pericolul ca - în cazul în care nu sunt asigurate toate condițiile de acordare a asistenței medicale - Administrația Națională a Penitenciarelor și România să fie reclamate în justiție, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg.

1.2.2 În domeniul respectării individualizării regimului de executare a pedepselor

- A fost analizată în comisiile pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, aplicarea instituției liberării

condiționate la 15819 persoane condamnate. Dintre acestea au fost puse în libertate un număr de 11256 persoane condamnate;

- profilarea a 9 penitenciare pe deținerea persoanelor condamnate din regimul de maximă siguranță, închis și arestați preventiv și profilarea a 12 penitenciare pe deținerea persoanelor condamnate din regimul deschis și semideschis;

- profilarea unităților de detenție subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, în scopul respectării cerințelor legale cu privire la aplicarea regimurilor de executare diferențiate pentru tinerii condamnați - Penitenciarul de Minori și Tineri Tichilești, Penitenciarul de Minori și Tineri Craiova și Penitenciarul Târgu Mureș;

- profilarea unităților de detenție subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, în scopul respectării cerințelor legale cu privire la aplicarea regimurilor de executare diferențiate pentru persoanele condamnate de sex feminin - în toate zonele geografice (Moldova, Ardeal și Banat).

1.2.2 În domeniul reeducării prin muncă

• Efectivul folosit la muncă cu plată la diverși beneficiari a fost de 3.392 deținuți, ceea ce reprezintă 40% din efectivul total folosit la muncă, față de un număr de 3.679 deținuți în 2007, reprezentând 42% din efectivul folosit la muncă;

• Penitenciarele care se remarcă prin folosirea la muncă remunerată a unor efective mari de persoane private de libertate sunt următoarele: Mărgineni, Timișoara, Iași, Gherla, Arad;

• Penitenciarele care au folosit, în cursul anului 2008, un număr redus de persoane private de libertate la muncă cu plată la diverși beneficiari sunt: Rahova cu o medie anuală de 11 deținuți; Colibași – 13 deținuți; Ploiești – 14 deținuți.

1.2.2 În domeniul colaborării cu societatea civilă

- Deschiderea față de reprezentanții societății civile (1447 de voluntari, 1207 participări din partea minorilor, 10492 de participări din partea bărbaților și 1244 de participări din partea femeilor).
- Creșterea semnificativă a numărului de organizații și fundații religioase care au primit acces în unitățile de detenție, în vederea derulării unor activități de asistență religioasă cu persoanele private de libertate (Fundația Stâncă Veacurilor, Serviciul Umanitar pentru Penitenciare, Biserica Martorii lui Iehova, Fundația Cuvântul Ige, Biserica Baptistă, Asociația Zacheu, Asociația Centrul Onisim, Fundația Rescue, Biserica Evanghelică, Biserica Betesda, Biserica Creștină Baptistă Betania, Fundația Ebhis, Biserica Penticostală Betel – Oradea, Asociația Filimonisim, Consistoriul Superior al Bisericii Evanghelice, Biserica Baptistă Sf. Treime, Prison Fellowship, Asociația Oastea Domnului, Fundația Poarta Bucuriei, Misiunea Creștină “Triumful Speranței”, Fundația “Berean Prison Ministry” și altele).
- Colaborări cu organizații și fundații care au ca obiect de activitate monitorizarea respectării drepturilor omului în unitățile de detenție: Fundația pentru Reforma Penală, Liga Națională și Internațională pentru Apărarea Drepturilor Omului, Asociația ACCEPT, Asociația Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului, APADOR-CH, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) etc.

3. Acțiunile desfășurate în cadrul exercitării controlului parlamentar

3.1 Audieri în cadrul Comisiei

Au avut loc audieri la Comisie ale directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor în 2 rânduri : mai întâi în data de 3 martie 2009 și apoi în data de 6 mai 2009.

Ca o probă a așa-zisei transparențe a A.N.P., trebuie menționat că, la întâlnirea din 6 mai 2009, au fost invitați pentru audieri și directorii câtorva penitenciare - pentru care existau mai multe petiții din partea persoanelor aflate-n detenție. Deși aceștia confirmaseră anterior, în ziua audierii s-a prezentat la audierile din Comisie doar un singur director de penitenciar, iar dl Ioan Băla - directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor i-a interzis și acestuia să apară la audiere, pe motiv că domnia-sa este singura « voce » autorizată din partea A.N.P și că prezența unui subordonat nu-și mai are rostul !**

Prima audiere a avut loc în data de 3 martie 2009, a avut loc ședința Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, având pe ordinea de zi audierea domnului comisar șef de penitenciare - Ioan Băla, directorul general al **Administrației Naționale a Penitenciarelor** care a fost însoțit de dl Marian Stancovici - director al Direcției Siguranța Detinerii și Regim penitenciar al A.N.P., dl dr. Cristian Burea - directorul Direcției Medicale din cadrul A.N.P., precum și de dl Radu Răgea - Subsecretar de stat în Ministerul Justiției și Libertăților cetățenești.

În cadrul ședinței, deputații au audiat o prezentare a activității **Administrației Naționale a Penitenciarelor** și a problemelor cu care se confruntă sistemul penitenciar din România, cerând, totodată, lămuriri privind situația respectării drepturilor omului în închisori, referitoare la condițiile de cazare a deținuților aflați în perioada de carantină și a persoanelor suferinde de boli cronice, la regimul respectării dreptului la vizită și la pachete, a dreptului la libertatea religioasă și de conștiință, a dreptului la petiționare și corespondență. De asemenea, s-au cerut relații

cu privire la asigurarea condițiilor de hrană, de igienă sanitară, precum și calitatea apei potabile din penitenciare.

S-a relevat - în cadrul discuțiilor - că s-au făcut progrese în reforma sistemului penitenciar, dar că alocațiile de la buget sunt prea reduse în comparație cu necesitățile.

Conducerea A.N.P. a mai precizat că, în general, toate sesizările apărute în mass-media sunt monitorizate și verificate;

3.2 - Deplasări de documentare în penitenciare

Au fost vizitate penitenciarele din București-Rahova, Târgșor, Jilava, Craiova, Aiud, Gherla, Bistrița, Codlea, Iași. Din partea Comisiei au efectuat acțiuni de control parlamentar în penitenciare următorii domni deputați : Nicolae Păun, Marius Dugulescu, Virgil Pop, Florin Postolachi.

În data de 13 martie a.c., dl deputat Nicolae Păun a vizitat Penitenciarele Jilava și Rahova în vederea verificării respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție în aceste penitenciare. Din partea conducerii penitenciarului Jilava, dl deputat a primit lămuriri de la domnul Nicolae Năstase - directorul penitenciarului Jilava.

Principalele probleme la acest penitenciar sunt următoarele :

- starea de igienă lasă de dorit;
- dotarea cu saltele este necorespunzătoare;
- apa caldă este asigurată o singură zi pe săptămână ;

apa este nepotabilă în mare parte, ceea ce face ca mulți deținuți să se îmbolnăvească de dizenterie.

O altă problemă extrem de stringentă este că, în celule, sunt foarte multe persoane cu boli transmisibile și nu există o protecție a unuia față de celălalt. Sunt foarte multe persoane care sunt bolnave de TBC și sunt

lăsate în aceeași celulă cu toți ceilalți. Deținuții din Jilava semnalează că există și cazuri de apariție a păduchilor și râiei !

La penitenciarul Rahova, deși clădirea este o construcție mai nouă, celulele se află într-o situație deplorabilă, fiind și murdare și supraaglomerate, iar spațiul destinat pentru grupul sanitar este sub orice critică: neigienizat și fără faianță; bucătăria și blocul alimentar arată jalnic, demonstrând nepăsarea și lipsa spiritului gospodăresc.

La penitenciarul Jilava și la Rahova - care sunt supraaglomerate - persoanele care sunt în zona de tranzit, la un moment dat ajung să stea și câte trei persoane într-un pat.

În data de 16 aprilie a.c., dl deputat Marius Dugulescu a vizitat Penitenciarul de Maximă Siguranță din Aiud în vederea verificării respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție. Din partea conducerii penitenciarului, dl deputat a primit lămuriri de la domnul Turean Emil, director adjunct și domnul Rada Adrian, director economic-administrativ.

Problemele semnalate atât de deținuți, cât și de conducere și personal au fost, în principal, următoarele:

1. Conducerea penitenciarului a evidențiat următoarele probleme de ordin administrativ cu care se confruntă:

- clădirile care se afla în administrarea penitenciarului sunt foarte vechi și necesită renovări majore;
- penitenciarul funcționează la capacitate maximă, iar în urma reorganizării penitenciarelor se anticipează probleme la nivelul spațiilor de cazare;
- există o lipsă de personal - din 420 funcții disponibile, doar 331 sunt ocupate;
- nu se mai plătesc orele suplimentare, pentru personalul de pază și siguranță, iar cealaltă posibilitate de compensare prin

acordarea de timp liber nu este posibilă, din cauza lipsei de personal;

- calitatea necorespunzătoare a echipamentului din dotarea personalului.

2. Persoanele aflate în detenție au semnalat următoarele probleme:

- incompatibilități între cei închiși în aceeași celulă, în sensul existenței celor cu pedepse mici alături de cei cu pedepse mari sau a bolnavilor de boli cronice cu cei sănătoși;
- calitatea necorespunzătoare a hranei;
- nerespectarea dreptului de a participa la munci a celor care beneficiază de această oportunitate;
- lipsa unei sali de sport pentru cei din regim închis.

În data de 30 aprilie a.c., dl deputat Virgil Pop a vizitat Penitenciarul de Maximă Siguranță din Gherla, în vederea verificării respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție. Din partea conducerii penitenciarului, dl deputat a primit lămuriri de la domnul comisar șef Vasile Pop, directorul penitenciarului.

Principalele probleme semnalate atât de deținuți, cât și de conducere și personal au fost, următoarele:

- există un deficit de personal de 100 de posturi, personalul existent numărând 500 de cadre - care lucrează în ture - pentru a asigura paza la 1036 de deținuți, fiind necesar ca - pe timp de noapte - supravegherea a 300 de deținuți să fie făcută de un singur angajat!
- neincluderea în fișa bugetară pentru Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești a alocației bugetare pentru îmbrăcămintea și încălțăminte deținuților;

- inexistența la nivel centralizat, pe A.N.P., a unei baze de date pentru deținuții ce sunt școlarizați în timpul detenției, perioadă în care aceștia sunt plătiți cu salariul minim pe economie; de această disfuncționalitate profită deținuții care se declară analfabeți pentru a beneficia de suma de bani menționată. Rezolvarea acestui abuz de drept ar determina economisirea unor fonduri ale A.N.P. ce ar putea fi redirecționate pentru soluționarea problemelor logistice acute cu care se confruntă sistemul penitenciar.

În data de 12 iunie a.c., dl deputat Florin Postolachi a vizitat Penitenciarul Codlea, din județul Brașov, în vederea verificării respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție. Din partea Asociației pentru Siguranță Urbană și Mediere, a fost însoțit de dl Ionuț Spătaru - președintele acestei organizații neșuvernamentale, care efectuează vizite regulate în acest penitenciar.

Din partea conducerii penitenciarului, dl deputat a primit lămuriri de la dl comisar șef de penitenciare Marian Dumitrache și adjunctul acestuia. Principalele probleme constatate au fost:

- supraaglomerarea determinată și de faptul că se renovează una dintre clădiri, în condițiile fondurilor insuficiente nu permit terminarea lucrărilor. Din cauza numărului mare de infracțiuni de pe raza municipiului Brașov din ultima perioadă, gradul de supraaglomerare va crește și mai mult, fiind necesară - potrivit opiniei conducerii penitenciarului - construirea a 2 noi corpuri de clădire.
- severitatea comisiilor de eliberare, îmbinată cu caracterul exagerat al pedepselor disciplinare, în urma rapoartelor personalului, ceea ce privează deținuții de pachete, dreptul la

vorbitor și alte facilități acordate de legea executării pedepselor;

- personal insuficient în toate sectoarele, în special la cel pentru siguranța deținerii, cel medical și cel socio-educativ, lipsa medicilor fiind determinată de salariile mici din sistemul penitenciar;
- ca urmare a lipsei de personal calificat, activitatea serei din gospodăria anexă penitenciarului a încetat, cu efecte nefaste asupra asigurării hranei deținuților.

În data de 12 iunie a.c., dl deputat **Virgil Pop** a vizitat **Penitenciarul de femei din Târgșor**, județul Prahova, în vederea verificării respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție. Din partea conducerii penitenciarului, dl deputat a primit răspuriri de la dna subcomisar Mihaela Pușcaș și de la mai mulți șefi de servicii.

Principalele deficiențe semnalate atât de deținuți, cât și de conducere și personal au fost, în principal, următoarele:

- alimentarea cu gaz pentru instalațiile de încălzire este deficitară, din cauza neîncheierii unui contract ferm cu Distrigaz, ceea ce determină ca igiena deținuților să aibă de suferit, acestea beneficiind de apă caldă doar o dată pe săptămână, precum și probleme legate de prepararea hranei zilnice;
- angrenarea unui număr mai redus de deținute în activități plătite, ca urmare a încetării activității Fabricii de Confecții Târgșor;
- insuficiența personalului de pază al deținuților, ceea ce împietează asupra posibilității de a onora cererea de forță de muncă, din partea societăților comerciale cu care penitenciarul are contracte;

- calitatea necorespunzătoare a hranei, ca urmare a insuficienței fondurilor, precum și starea de degradare a blocului alimentar, care necesită investiții pentru renovare.

4. MĂSURI PROPUSE PENTRU AMELIORAREA SITUAȚIEI DIN PENITENCIARE

Din punct de vedere legislativ, putem spune că Parlamentul a făcut - în mare parte - ceea ce ținea de îmbunătățirea legislației în domeniu, adoptând, cele 2 legi importante pentru această categorie aparte de cetățeni:

- Legea nr.294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal - a cărei valabilitate a fost prorogată până la data de 1 septembrie 2009 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.73/2008, aprobată prin Legea nr.10/2009;
- Legea nr.275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, intrată în vigoare la data de 20 iulie 2006.

Actualmente, pentru asigurarea coerenței legislative cu noul Cod penal și noul Cod Civil - adoptate prin asumarea răspunderii Guvernului în ultima sesiune legislativă a Parlamentului - și o lege unitară în domeniu se află în dezbateri la Comisiile permanente ale Camerei Deputaților (în procedură de urgență), *proiectul de Lege privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul*

procesului penal (PL.x 336/2009), care urmează să le abroge pe cele două aflate în vigoare.

Această reglementează într-o manieră unitară drepturile persoanelor private de libertate, a condițiilor în care aceste drepturi pot fi restrânse, precum și a procedurilor disciplinare, facilitând soluționarea paralelismelor normative existente în prezent și eliminarea conflictelor de competență determinate de incoerența actelor normative în domeniu.

În ceea ce privește asigurarea hranei pentru deținuți, Administrația Națională a Penitenciarelor asigură majoritatea produselor din carne din fermele aflate în administrare, dar a apelat și la resurse externe, mai ales pentru deținuții necăutați, care nu au rude. Deși alimentația primită de deținuți poate fi completată de aceștia, prin achiziționarea de produse de la magazinele care funcționează în fiecare penitenciar, aceste magazine - nefiind administrate de penitenciarul în care se află, ci de firme private, cărora, de multe ori, li s-au dat acele spații în care funcționează prin atribuire directă și nu prin licitație - practică niște prețuri prohibitive, mai mari decât cele magazinelor cu mărfuri similare dinafara penitenciarelor !

O soluție - ce ar fi atât în sprijinul deținuților, cât și al creșterii veniturilor realizate de A.N.P. - este aceea a administrării în regim propriu a magazinelor alimentare de incinta penitenciarelor, cu modificarea corespunzătoare a actelor normative din domeniu.

Pentru remedierea situației actuale din sistemul penitenciar din România, Comisia propune următoarele măsuri principale:

1. modificarea legislației existente, în vederea micșorării duratei pedepselor, mai ales pentru deținuții care nu au antecedente penale, pentru că s-a observat, că numărul persoanelor aflate în stare de deținere, care nu au antecedente penale, este foarte mare, lucru

îngrijorător și în contradicție cu observațiile care s-au făcut în celelalte țări europene.

2. mărirea alocațiilor bugetare pentru reforma sistemului penitenciar, determinată de faptul că o serie de penitenciare trebuie, de urgență, modernizate, precum și de faptul că, în schema resurselor umane există 15.000 de posturi, din care o proporție apreciabilă rămân vacante, datorită lipsei de fonduri;
3. modificarea regulamentului penitenciar astfel încât deținuții să nu mai fie supravegheați de angajații penitenciarelor, ci de poliție sau jandarmerie, așa cum se practică în țările europene.
4. construirea de penitenciare în parteneriat public-privat, pentru a permite îmbunătățirea de urgență a logisticii penitenciarelor, în condițiile în care statul nu dispune de fonduri suficiente.

Concluzie :

Pornind de la neajunsurile semnalate în petițiile și scrisorile primite pe adresa comisiei și de la rezultatul verificărilor în penitenciare, **Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale** *consideră* că problemele majore cu care se confruntă sistemul penitenciar românesc sunt: igiena precară din unele penitenciare, calitatea necorespunzătoare a apei potabile și a alimentației, ușurința cu care se aplică sancțiunile disciplinare și severitatea exagerată a comisiilor de disciplină - de natură a genera o stare de iritare a deținuților, care deseori reacționează prin acte de indisciplină, ceea ce creează un cerc vicios pentru paza și siguranța penitenciarului. De asemenea, drepturile care sunt conferite unei persoane aflate în executarea pedepselor prevăzute de lege, cum ar fi - dreptul la o comunicare cu familia, dreptul la raport, dreptul la corespondență și chiar dreptul la apărare, în anumite cazuri, nu sunt pe deplin respectate.

Aceste neajunsuri sunt agravate de lipsa de comunicare cu deținuții, manifestată de conducerea penitenciarelor - directorii refuzând, în multe cazuri, audiențele. Acestea pot fi punctual verificate: în fiecare penitenciar există registru pentru raport cu deținuții, și aceste aspecte pot fi verificate: când a solicitat deținutul audiență și la ce intervale de timp.

Totodată, alte probleme grave sunt traficul de droguri din incinta penitenciarelor și suprapopularea fiecărei unități penitenciare mult peste capacitate, ceea ce determină situații nefaste în care sunt cazați în aceeași celulă deținuți având pedepse mici de executat cu cei cu pedepse mari sau pe viață, deținuți bolnavi de boli contagioase sau cronice cu deținuți sănătoși. O soluție pentru rezolvarea acestei probleme, în condițiile de austeritate bugetară ar fi multiplicarea parteneriatelor public-privat atât prin construcția de noi penitenciare cât și prin renovarea și modernizarea celor existente, acolo unde aceasta este posibil.

Având în vedere cele prezentate mai sus, considerăm că este necesară modificarea legislației privind regimul executării pedepselor, astfel :

- trebuie creată posibilitatea ca persoanele aflate în detenție să-și poată igieniza și amenaja celulele din fonduri proprii, cu respectarea unor standarde unitare stabilite de fiecare penitenciar după necesități ;
- administrarea spațiilor comerciale din incinta penitenciarelor să se realizeze de către acestea, pe baza autogospodăririi de către ANP, astfel încât profiturile rezultate din vânzare să fie investite în sectoarele subfinanțate ;
- legătura cu familia să poată fi realizată mai des, pentru ca persoana aflată-n detenție să poată suporta mai ușor privarea de libertate, inclusiv prin instalarea de telefoane publice în toate penitenciarele, la care

să aibă acces liber, eventual în cadrul timpului de plimbare prevăzut în program ;

- relaxarea condițiilor aspre de acordare a vizitei intime - generatoare de probleme disciplinare, care conduc la sancțiuni, de multe ori succesive, amplificând starea conflictuală latentă dintre deținuți și personalul de pază din penitenciare ;

- înființarea urgentă de cabinete stomatologice, care să asigure urgențele stomatologice, care se rezolvă, în prezent cu mari dificultăți, medicii stomatologi refuzând să profeseze în rețeaua penitenciară, din cauza salarizării dezavantajoase ;

În completarea celor de mai sus, este necesară ca repartizarea deținuților de către A.N.P. să respecte imperativul - prevăzut de Legea 275/2006 - a apropierii maxime a locului de detenție de domiciliul condamnatului.

În final, semnalăm posibilitatea colapsului sistemului penitenciar românesc, ce se poate transforma oricând - după data de 1 iulie, când este posibil să se epuizeze alocațiile de buget pentru hrana deținuților pe tot anul - într-o criză gravă de ordin social și solicităm măsuri urgente din partea Guvernului, mai ales în contextul în care problemele justiției românești constituie deja unul dintre subiectele sensibile urmărite de Comisia Europeană în Raportul pe justiție, ce urmează a fi emis în toamnă.

**Comisia pentru drepturile omului, culte
și problemele minorităților naționale**

PREȘEDINTE,

Nicolae Păun